

ҚАЗАҚСТАННЫҢ МУЗЫКА МӘДЕНИЕТІ



ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТ БАСПАСЫ

1957

ҚАЗАҚСТАННЫҢ МУЗЫКА МӘДЕНИЕТІ

МАҚАЛАЛАР
МЕН МАТЕРИАЛДАРДЫҢ
ЖЫЙНАҒЫ

ЖЫЙНАҚТЫ ҚҰРАСТЫРҒАНДАР
П. В. Аравин, Б. Г. Ерзакович

ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТ БАСПАСЫ
Алматы — 1957

лардың творчестволық үлкен табыстары драмалық театр жолынан 1933 жылы мемлекеттік музыкалық студия құруға мүмкіндік берді. ВКП(б) Қазкрайкомы секретариатының 1933 жылғы 8 сентябрьдегі «Ұлт искусствосын дамыту жөніндегі шаралар туралы» арнаулы қаулысында, келешекте опералық театр құруға негіз боларлықтай, музыкалық студия ашу туралы қарар қабылдаумен қатар, «қазақтың классикалық мелодияларын барлық жағынан кеңінен пайдалану негізінде» қазақтың ұлттық музыкалық театр искусствосын дамыту жолдары да көрсетілді.

М. Әуезовтың либреттосы бойынша (музыкасы халықтікі) музыкалы пьеса «Айман-Шолпанды» қою студия үшін творчестволық елеулі сын болды. Апалы-сіңлілі екеуінің образы — олардың жастық жалынды жігерлілігі, сөз тапқыштығы, нәзік сыршылдығы пьесаны тым сүйкімді етті. Пьесадағы кейіпкерлердің әртүрлі сыйпаттылығы, оқыйға шиеленісінін күрделілігі орындаушылардан шыңдап жасалған творчестволық даярлықты, актерлік шеберлікті барлық жағынан пайдалануды талап етті. Спектакльдің табысты болуына, кейіпкердің характері жағынан өзі үшін сай келмейтін жауыз Көтібардың ролін ойнаған Қ. Жандарбеков та көп мүмкіндік туғызды. Қыйын спектакльдегі оның режиссерлық қызметі де ойдағыдай болды.

1934 жылдың 13 январында музыкалық студия «Айман-Шолпан» пьесасымен ашылды, ол 17 январьда Қазақтың мемлекеттік музыкалық театры деп аталды. Тұңғыш спектакль зор табысқа ие болды: бірінші маусымда пьеса 101 рет қойылды. Бұл музыкалық театрдың құрылуы көптеген тыңдаушылардың өскелең тілектеріне сай келетіндігін, ал едәуір нығайған театрдың жас коллективі мұндай игілікті істі тамаша орындап шыққандығын көрсетті.

Әнші, артист әрі театрды ұйымдастырушылардың бірі режиссер Қ. Жандарбеков жетекші рольдің бірін атқарғандығы сөзсіз. ҚазЦИК Президиумының 1934 жылы 21 июньдегі қаулысы бойынша Құрманбекке басқалармен бірге (Күләш және Қанабек Байсеитовтармен бірге) Қазақ ССР-нің еңбек сіңірген артисі атағы берілді.

III.

Жас музыкалық театрдың алғашқы ірі табыстары коллективті одан әрі творчестволық ізденуге жігерлендірді. Коллектив өзінің алдына қазақтың ұлт операсын жасау міндетін қойды. Бұл жұмысты композитор Е. Г. Брусиловский басқарды. Оның халық музыкасы негізі бойынша жазған «Қыз Жібек» (бірінші постановкасы 1934 жылы 7 ноябрьде болды), «Жалбыр» және «Ер Тарғын» — қазақтың тұңғыш опералары қазақ искусствосы үшін бұл жаңа жанрды дамытудағы бірінші сатысын жасады.

Қазақтың халық әндерін, қазақ поэзиясы мен халық тұрмысына жете қанық және музыкалық театр жұмысында ие болған үлкен тәж-